

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-32661919-610- **133**
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

10.12/2025

7/33885 GK 12
7/34267
7/34268 GK 19
7/34273
7/34396 GK 20
7/34662 GK 21
7/34896
7/34900 GK 25
7/34903
7/35008
7/35015 GK 28
7/35019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 23/09/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1702648 sayılı yazınız.
b) 07/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1712094 sayılı yazınız.
c) 09/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1713228 sayılı yazınız.
ç) 10/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1715447 sayılı yazınız.
d) 17/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1718631 sayılı yazınız.
e) 21/10/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1720765 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç-d-e)'de kayıtlı yazıyla iletilen İstanbul Milletvekili Çiçek OTLU'nun 7/33885 ve 7/34903, Batman Milletvekili Zeynep ODUNCU KUTEVİ'nin 7/34267, Kayseri Milletvekili M. Baki ERSOY'un 7/34268, Şırnak Milletvekili Nevroz UYSAL ASLAN'ın 7/34273, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut TANAL'ın 7/34396, İstanbul Milletvekili Elif ESEN'in 7/34662, Diyarbakır Milletvekili Adalet KAYA'nın 7/34896, Hatay Milletvekili Mehmet GÜZELMANSUR'un 7/34900, Van Milletvekili Sinan ÇİFTYÜREK'in 7/35008, Mersin Milletvekili Talat DİNÇER'in 7/35015 ile Amasya Milletvekili Reşat KARAGÖZ'ün 7/35019 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (30 Sayfa)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ÇİÇEK OTLU'NUN 7/33885 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun 2005 yılında yürürlüğe girmiş olup, kanun kapsamında başta engelli ve yaşlı vatandaşlarımızın herkes gibi ve herkesle birlikte, yaşamın tüm alanlarındaki hak ve hizmetlere ulaşabilmesi ve bunlardan yararlanabilmesi güvence altına alınmıştır.

Başta fiziksel engelliler ve yaşlılar olmak üzere bireyler için okul binalarında yapılması öngörülen düzenlemeler, ilk defa Bakanlığımızın 19.08.1992 tarihli ve 6870 sayılı 1992/40 No'lu Genelge'si (mülga) ile valiliklere duyurulmuş, 24.04.2000 tarihli ve 2264 sayılı 2000/41 No'lu Genelge ile (mülga) ile güncellenmiştir.

Okul binalarında yapılması öngörülen düzenlemeler, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un yürürlüğe girmesiyle son olarak 17.12.2009 tarihli 9648 sayılı 2009/90 No'lu Genelge ile tekrar duyurulmuştur. Mezkur Genelge'nin hazırlanmasında, TS 9111 (Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri) ve TS 12576 (Şehir İçi Yollar-Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları) standartları esas alınmıştır. Genelge gereğince; okul girişlerine rampa yapılması, zemin kaplamalarının kaymayan ve tekerlekli sandalye hareketini güçleştirmeyen malzeme ile kaplanması, birden fazla katlı eğitim yapılarında standartlara uygun engelli asansörü yapılması, dersliklerin eşiksiz ve kot farkı olmaksızın tasarlanması, yazı tahtalarının uygun yüksekliğe asılması, engelliler için tuvalet düzenlenmesi, tören alanlarının fiziksel engelli öğrencilerin ulaşılabilirliğini ve hareketini kolaylaştıracak şekilde erişilebilir olması öngörülmüştür.

Diğer taraftan özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin her tür ve kademedeki eğitimlerini öncelikle kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla akranları ile birlikte aynı sınıfta tam zamanlı yürütebilmeleri için, yeni tip projelerde eğitimin bütün kademeleri göz önünde bulundurularak destek eğitim odalarına yer verilmiştir.

Bakanlığımız bünyesinde, hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrenciler, orta veya ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrenciler ile otizmi olan öğrencilere ait özel eğitim okulları bulunmaktadır. Bütün bunlara ek olarak işitme engelli ve görme engelli bireylere yönelik özel eğitim okulları da açılmaktadır. Eğitimin her kademesinde bütün engel gruplarının durumlarına yönelik fiziki alt yapı tesis edilmekte olup bu mekânlarda engelli bireylerin ihtiyaçlarını karşılayacak donanımlar hizmete sunulmaktadır. Eğitim binalarının tasarımında; kapalı iç bahçe (atrium tarzında), uygulama bahçesi, trafik parkı, oyun parkına uygun donatılmış açık dış mekan düzenlemelerine yer verilmiştir. Engel grubuna yönelik olarak bina içinde ve dışında duvar ve döşemelerde hissedilebilir yüzeyler kullanılarak öğrencilerin dokunsal duyularına hitap edecek mekanlar oluşturulmaktadır. Sesli uyarı sistemleri kullanılarak bina içi dolaşımları kolaylaştırılmaktadır. Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı Kurum Açma, Kapama ve Ad Verme Yönetmeliği'nin "Genel Esaslar" başlıklı 5. Maddesinin (h) fıkrasında "Tüm kurumların bu Yönetmelik ile sınırlı olmamak üzere; ...engellilerle ilgili mevzuatta belirtilen standartlara, Bakanlığın eğitim yapıları standartlarına uygun olması" hükmüne yer verilmiştir. ayrıca Bakanlığımız mimari ihtiyaç programlarıyla desteklenmiştir.

Bakanlığımızca hazırlanan "tip projeler"de ve onaylanan tüm özel projelerde, erişilebilirlikle ilgili kriterler TS9111 standartına ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler

Bakanlığınca yayımlanan Erişilebilirlik Kılavuzu'na göre düzenlenmekte ve yeni okul inşaatlarında uygulanmaktadır.

Türkiye genelinde özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin benzer eğitim olanaklarından yararlanması amacıyla meslek edinme atölyeleri, beceri uygulama alanları yapılmış, ayrıca pansiyonlu özel eğitim okullarının fiziki yapısını iyileştirmek amacıyla Pansiyonlu Özel Eğitim Okullarının İyileştirilmesi Projesi de uygulamaya konulmuştur. Özel Çocuklara Özel Materyaller Projesi kapsamında her yıl düzenli olarak materyal üretimi ve dağıtımı yapılmaktadır. Söz konusu proje kapsamında 2018 yılından itibaren 470.000 adet materyal özel eğitim öğrencilerimize ulaştırılmıştır.

Bununla birlikte Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği kapsamında, Millî Eğitim Temel Kanunu ile tanınan eğitim hakkından yoksun kalması muhtemel ilköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim okul/kurum/sınıflarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim hizmetinden yararlanan özel eğitim kursiyerlerinin eğitime erişimi sağlanmaktadır.

Ayrıca, öğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşınan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri ile ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerine taşıma yoluyla eğitim kapsamında öğle yemeği verilen okullarda açılan özel eğitim sınıflarına devam eden öğrencilere ücretsiz öğle yemeği hizmeti sunulmaktadır.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında okullarda kurulan BEP (bireyselleştirilmiş eğitim programı) geliştirme birimleri özel eğitim ihtiyacı olan tüm öğrencilere yönelik olarak; okul müdürü ya da görevlendirdiği bir müdür yardımcısının başkanlığında, rehberlik öğretmeni, öğrencinin sınıf öğretmeni, öğrencinin dersini okutan alan öğretmenleri, öğrencinin velisi ve öğrenciden oluşmaktadır. Gerekğinde görüşlerine başvurulmak üzere, öğrencinin kayıtlı olduğu rehberlik araştırma merkezi özel eğitim değerlendirme kurulundan bir üyenin BEP geliştirme birimine katılımı sağlanır. Ayrıca, mesleki eğitim veren özel eğitim okullarında eğitim ve öğretim hizmetlerini planlamak, izlemek ve değerlendirmek amacıyla BEP geliştirme birimine meslek derslerini okutan bir alan öğretmen katılımı da sağlanmaktadır.

Bu birim tarafından, her bir öğrenci için yılda en az üç kez BEP geliştirme toplantısı düzenlenir. Toplantılarda; öğrencinin bireysel özellikleri, eğitim ihtiyaçları ve mevcut durumu dikkate alınarak BEP hazırlanır. Bu programda;

- a) Eğitim planında yer alan yıllık amaçlara ve kısa dönemli amaçlara,
- b) Sunulacak destek eğitim hizmetinin türüne, süresine ve hizmetin kimler tarafından nasıl sağlanacağına,
- c) Öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknikler ile öğretim materyallerine,
- ç) Eğitim ortamına ilişkin düzenlemelere,
- d) Davranış problemlerini önlemeye ya da azaltmaya yönelik tedbirler ile olumlu davranış kazandırmaya yönelik uygulanacak yöntem ve tekniklere,
- e) Öğrencinin kişisel bilgilerine, yer verilir.

Bu amaçlara ulaşmak için tüm paydaşların görev ve sorumlulukları açıkça tanımlanır. Öğrencinin gelişimi bu toplantılar aracılığıyla düzenli ve sistematik olarak izlenir. Gerekğinde, bu toplantılar tekrar düzenlenerek BEP güncellenir.

Ayrıca, okul tarafından düzenlenen “Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu” ve “Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu (Yeniden İnceleme)” rehberlik ve araştırma merkezine (RAM) gönderilir. Bu formlar aracılığıyla öğrencinin ihtiyaç duyduğu uygun eğitim ortamlarından yararlanması sağlanır. RAM tarafından yapılan değerlendirme sonuçları okul yönetimince

incelenir, öğrencinin üstün yararı doğrultusunda gerekli tedbirler alınır. Hazırlanan tüm formlar, e-Rehberlik Modülü üzerinden RAM yetkilileri tarafından görüntülenebilir.

Bununla birlikte, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin üstün yararı gözetilerek, ihtiyaç duyulan zamanlarda aileler ve öğretmenler rehberlik ve araştırma merkezlerinden müşavirlik hizmeti alabilirler. Öğrencinin ihtiyaç duyduğu destek eğitim hizmetleri, eğitim ortamına ilişkin düzenlemeler, öğretimde kullanılacak materyal, yöntem ve teknikler ile ölçme-değerlendirme sürecinde yapılacak uyarlamalar BEP içerisinde ayrıntılı olarak belirtilmektedir. Motor becerilerde yetersizliği olan öğrenciler için velinin yazılı talebi ve BEP geliştirme biriminin kararı doğrultusunda, motor beceri gerektiren derslerin uygulamalı bölümlerinden muaf tutulmaları gibi fiziksel ihtiyaçlara yönelik çözümler de bu kapsamda sağlanmaktadır.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Evde eğitim hizmeti" başlıklı 14'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerden sağlık problemi nedeniyle en az on iki hafta süreyle örgün eğitim kurumlarından yararlanamayacağı ya da yararlanması durumunda sağlığı açısından risk oluşturacağı en az birisi ilgili daldan olmak üzere üç uzman tabip tarafından düzenlenmiş Durum Bildirir Sağlık Kurulu Raporu'nda belirtilen öğrencilere velinin yazılı talebi ve Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu ile il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunun planlaması doğrultusunda ders yılı içinde evde eğitim hizmeti verilebilir.*" hükmü kapsamında rehberlik ve araştırma merkezlerine yapılan başvurular değerlendirilerek ihtiyacı olan öğrencilere evde eğitim hizmeti sunulmaktadır.

Ayrıca söz konusu Yönetmelik'in "Eğitim tür ve kademelerindeki özel eğitim hizmetleri" başlıklı 11. maddesinin (f) bendinde "*Örgün eğitim hizmetinden doğrudan yararlanamayacak öğrencilerin uzaktan eğitim yoluyla derslerini takip edebilmelerini sağlamak amacıyla bu öğrencilere Bakanlığın ilgili birimlerince teknolojik destek de dâhil olmak üzere gerekli hizmetler sunulur.*" hükmü yer almaktadır.

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarımızdaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında yapılan çalışmalar; eğitim kurumunun tür, kademe, özellikleri ile öğrencilerin ihtiyaçları, gelişim dönemi özellikleri ve risk altındaki öğrenciler dikkate alınarak ortak bir anlayış ve iş birliği içerisinde yapılmaktadır. Bu ilkeler doğrultusunda çalışmalara ilişkin konu başlıkları rehberlik hizmetleri sunum sistemi içerisinde yer almaktadır. Okul ve kurumlarda görev yapan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar tarafından okulun, öğrencinin ve ailelerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak rehberlik hizmetleri sunum sistemi içerisinde yer alan konularda çalışmalar yürütülmektedir.

Okul/kurumlarda görev yapan rehber öğretmen/psikolojik danışmanlarımız aracılığıyla özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilere yönelik, eğitim aldıkları kurumda, kültürel ve sosyal uyum sağlaması için çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca bu öğrencilerimize yaşamış oldukları güçlükler konusunda baş etme becerilerini güçlendirici faaliyetler yapılmaktadır ve bireysel danışma hizmetleri sunulmaktadır.

Okullarımızda eğitim gören tüm kademelerdeki öğrencilere yönelik rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar tarafından uygulanması amacıyla akran zorbalığı farkındalık programları hazırlanmış, öğretmen ve velilere yönelik bilgilendirici sunum, afiş ve broşür içerikleri oluşturulmuştur. Akran zorbalığı yapan ve akran zorbalığına maruz kalan öğrencilere yönelik ise ayrı ayrı ve her kademeye özgü (okul öncesi, ilkököl, ortaokul ve lise) akran zorbalığı ile baş etme becerilerinin geliştirilmesine yönelik psikoeğitim programları hazırlanmıştır. Söz konusu programların değerlendirilmesine yönelik değerlendirme formları bulunmaktadır.

Okul öncesi ve ilkokul kademelerindeki öğrencilerin akran zorbalığı konusunda farkındalık kazanmalarını sağlamak amacıyla hikâye kitapları hazırlanmıştır. Bu doğrultuda okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında, zorbalık ve şiddetin önlenmesi amacıyla tüm illerimizde öğretmen, veli ve öğrencilere yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Ayrıca geliştirilen materyallerin tamamı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün web sayfasında yayımlanmış olup tüm illerimizdeki öğrenci, öğretmen ve velilerimizin kullanımına sunulmuştur.

Akran zorbalığı konusunda farkındalık kazandırmak amacıyla öğretmenler ve okul yöneticilerine yönelik bilgilendirici içerikler bulunmaktadır. Bilgilendirici eğitim içeriklerinde akran zorbalığı, türleri, yaygınlığı, akran çatışması ve akran zorbalığı arasındaki farklar, akran zorbalığının görüldüğü yerler, akran zorbalığında öğrenci rolleri, akran zorbalığının sonuçları, akran zorbalığı ile ilişkili faktörler, akran zorbalığını önleyici okul yaklaşımı, Öğretmenler ve okul yöneticilerine düşen görevler gibi konulara değinilmektedir. Söz konusu eğitimler okulların ihtiyaç durumlarına göre okul/kurumlarımızda uygulanmaktadır.

Ayrıca rehber öğretmen/psikolojik danışmanların mesleki gelişimlerinin desteklenmesi ve Bakanlığımız tarafından akran zorbalığının önlenmesine yönelik geliştirilen içeriklerin okul/kurumlarımızda uygulanmasını sağlamak amacıyla Rehberlik ve Araştırma Merkezleri veya Bakanlığımız tarafından ihtiyaç doğrultusunda yüz yüze ya da çevrim içi ortamda eğitimler düzenlenmektedir.

Okullarımızda öğrencilerin devamsızlık yaptıkları tespit edildiği durumlarda da öğretmenler ve idareciler tarafından yürütülen çalışmalar bulunmaktadır. Ayrıca 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in "Eğitim tedbiri" başlıklı 13. maddesi uyarınca çocuğun bir eğitim kurumuna gündüzlü veya yatılı olarak devamına; iş ve meslek edinmesi amacıyla bir meslek veya sanat edinme kursuna gitmesine veya meslek sahibi bir ustanın yanına yahut kamuya ya da özel sektöre ait işyerlerine yerleştirilmesi için eğitim tedbiri kararları uygulanmaktadır.

Öğrencilerimizin eğitim hayatını etkileyen olumsuzlukların önlenmesi için Bakanlığımız; öğrencilerin okul devamlılığını sağlamak amacıyla "Devamsızlığı Önleme" başlığı altında öğrenci, öğretmen ve velilerimizle yönelik çalışmalar yapmaktadır. Okuldan erken ayrılma/devamsızlık ile mücadele edilmesi amacıyla Ortaöğretimde Devam ve Okullaşma Oranlarının Artırılması Projesi (ŞNT-II) kapsamında Aile Psikoeğitim Programı, Akademik Becerileri Geliştirme Müdahale Programı ve Eğitsel Grup Rehberliği Psikoeğitim Programları geliştirilmiştir. Söz konusu çalışma ile okuldan erken ayrılma, okul devamsızlığını önleme ve müdahale programları geliştirilmiş olup bu programlar kapsamında eğitici eğitimleri düzenlenmiştir. Hazırlanan programlar ile öğrencilerin okul devamsızlıklarının azaltılmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımıza bağlı resmî kurumlarda fizyoterapist ünvanında 206 personel görev yapmaktadır.